Det er dejligt at være liberal!
Sådan indledte jeg min første landsmødetale som nyvalgt formand for Venstre i 1984.
Og i dag, 14 år efter, vil jeg begynde min sidste landsmødetale med den samme konstatering:
Det er dejligt at være liberal!
Der må jo være noget om snakken. For i de forløbne 14 år er vi blevet flere og flere om at mene det.
Venstre er i dag Danmarks største parti. Og vores forspring øges år efter år - fordi vi er blevet ungdommens parti, og dermed fremtidens parti.
Men:
Er det måske som om vi er stoppet lidt op?
Som om der er sat bremse på den fremgang, vi ellers har haft?
Det kunne se sådan ud - for de to valgkampe, vi har været igennem indenfor det sidste halve års tid, gav os ikke helt de resultater, vi havde sat næserne op efter.
Nåja, ved de kommunale valg fastholdt vi i det store og hele den formidable fremgang, vi havde haft forrige gang. Men heller ikke mere. Og et par steder sørgede vi selv for, at resultaterne blev tabt på gulvet.
Så var der folketingsvalget: Ja - vi fik da fremgang igen. Men ikke den fremgang, meningsmålingerne havde spået. Og vi fik ikke det regeringsansvar, vi var gået efter.
Så selv om det stadig går den rigtige vej - så er det nok som om tempoet er taget lidt af. Og det understreger, hvor vigtigt det er hele tiden at holde liv i den fornyelse, der har præget Venstre i årene med den store fremgang.
Det er derfor, vi er samlet her i dag - til ekstraordinært landsmøde.
For fortsat fornyelse kræver friske kræfter - og dé friske kræfter skal vi give de bedst mulige betingelser for at sikre, at Venstre når sine mål, næste gang vi får chancen.
Vi fik ikke regeringsansvaret denne gang - men vi var så tæt på, som det vel næsten er muligt. Et enkelt mandat.... Så havde vi haft en VK-regering. Og så ville Socialdemokratiet i dag være plaget
af indre opgør og magtkampe. Men sådan er politik. Og det skal minde os om, at enhver stemme tæller. Husk det næste gang: Det kan være de helt små ting, der bliver afgørende. Man skal aldrig slappe af. Altid spørge sig selv, om man nu også kan gøre det en lille smule bedre.
Venstres store organisation gjorde en formidabel indsats i denne valgkamp. Og jeg vil

rette en stor tak til alle Jer, der var med til at gøre Venstres valgkamp til noget, vi vil se tilbage på med stolthed:
Venstres medarbejdere med vores partisekretær i spidsen var utrættelige og top-professionelle. VU'eme var her og der og allevegne, med humør og engagement. Og alle de mange venstrefolk over det ganske land - valgte tillidsfolk og frivillige - adel og borger, præster og bønder - I var der allesammen, og I var alle med til at føre os så tæt på vores mål, som man overhovedet kunne komme det.
Vi førte en sober valgkamp. En valgkamp vi kunne være bekendt.
Det gjorde vore modstandere ikke. Og det skal siges - også selvom nogen vil udlægge det som surhed - at socialdemokraterne førte en valgkamp, de har grund til at skamme sig over. De var dårligt forberedte på det valg, de selv udskrev. Og da de opdagede det, greb de til beskidte metoder i valgkampens allersidste dage: Grove personangreb og en løgnagtig skræmmekampagne overfor de mennesker der bor i lejlighed. En stor og dyr kampagne, betalt med fagbevægelsens tilsyneladende ubegrænsede pengemidler.
Vi andre nåede ikke at tilbagevise de allersidste dages angreb. Og vi havde da slet ikke de samme pengemidler til rådighed - for denne gang har vi set en voldsom nedgang i den frivillige økonomiske støtte, vi har fået udefra til vores valgkamp. De nye regler om oplysningspligt for tilskud har åbenbart skræmt mange bort. Men det rører naturligvis ikke fagbevægelsen, som ad sine mange kanaler fortsætter med at lade de tvangsudskrevne og ubeskattede penge flyde i en lind strøm til Socialdemokratiets kampagne.
Det er ikke lige vilkår! Jeg håber, det lykkes at skabe større opmærksomhed omkring det. Om ikke andet, så burde bekymringen brede sig efter alle de annoncer vi så i valgkampens sidste dage. Annoncer som var betalt af fagforbund og lejerbevægelser og alle de andre i den store socialdemokratiske magt- og pampermaskine. Annoncer som udbredte usandheder om Venstre.
Jeg er ikke i tvivl om, at det var denne skræmmekampagne, som i sidste øjeblik sikrede at Socialdemokratiet blev hængende ved magten - ved det yderste af de nedbidte negle..
Derfor var den socialdemokratiske valgsejr ikke var en ærefuld sejr:
Socialdemokraterne beholdt magten, men de tabte æren.
Vi andre fik ikke magten. Men vi beholdt æren.

Naturligvis ligger der en lære i det, vi har oplevet - en lære til næste gang:
Vi skal ikke vente os ordentlig optræden af socialdemokraterne. Når de er klemt, bruger de beskidte metoder. Uden at tøve.
Det skal vi være bedre forberedt på næste gang. Men vi må ikke selv tage de samme metoder i brug. For der forventes en bedre opførsel af venstrefolk end af socialdemokrater. Og i stedet for at synes, det er uretfærdigt, så skal vi være stolte over det. Kravene til os er større. Forventningerne er større. Sådan skal dét være!
Som tingene tegner efter valget, vil regeringen kunne sidde forholdsvis trygt - hvis den selv vil.
Og det vil den jo nok. Dens lyst til at gøre sig afhængig af den yderste venstrefløj er nok kølnet efter et valgresultat, der udraderede dens gamle parlamentariske grundlag. For det er jo det paradoksale ved situationen: Efter et valg, hvor socialdemokraterne kun genvandt et enkelt af de syv mandater, de tabte sidst - hvor den radikale regeringspartner mistede et mandat - og hvor støttepartierne på venstrefløjen tilsammen også mistede et mandat - der har regeringen alligevel faet mulighed for at stabilisere sin magtposition, i det omfang den viser vilje til at samarbejde med borgerlige partier.
Samtidig har vore nærmeste samarbejdspartnere - de konservative - kastet sig ud i nogle indre opgør, som nok skal have sin tid til at blive overstået.
Så situationen efter valget er den ganske enkle, at det kommer til at tage tid, før der igen er mulighed for at give et så troværdigt tilbud om en borgerlig-liberal regering, som vi kunne give vælgerne ved valget i marts.
Det stiller en række krav til Venstre: Der må lægges en ny politisk strategi - samtidig med, at fornyelsen skal videreføres og forstærkes.
Derfor skal Venstre have en ny formand og en ny politisk ledelse. Og det skal være nu - hvor sporene skal lægges for de kommende års politiske arbejde.
Derfor skal jeg ikke her gøre rede for mine tanker om, hvordan Venstres politiske indsats skal tilrettelægges i de kommende år. Det er en ny formands opgave. Og jeg vil vente med spænding på at høre om de kommende års strategi - når den nye formand er valgt senere i dag.
Jeg vil i stedet for prøve at trække linierne op fra "min tid" - til en beskrivelse af de store udfordringer, både Venstre og Danmark står overfor i de kommende år:
De ydre vilkår for Danmark har ændret sig afgørende i de 14 år.

Europakortet har skiftet udseende. Danmarks situation er i dag dramatisk anderledes end i 80'eme. Men selvom Verden har ændret sig - og heldigvis til det bedre - så består en række grundlæggende problemer for dansk Europapolitik og dansk udenrigspolitik.

Det samme gælder, når vi ser på dansk indenrigspolitik. Men man kan sige, at her er der desværre ikke sket den grundlæggende positive ændring i vilkårene, som vi har set i udenrigspolitikken. Derfor slæber vi i dag rundt med nogle problemer, som bliver tungere og tungere. Og som på sigt rummer alvorlige trusler for stabiliteten i det danske samfund - og dermed i virkeligheden vores frihed, både som enkeltpersoner og som nation.

For at sige det rent ud: Når jeg ser på de helt overordnede problemer i det danske samfund, så er jeg alvorligt bekymret for, hvordan det skal gå i de kommende år. For der er alt for

mange ting i Danmark, som slet ikke hænger sammen. Og der er stadig ikke tilstrækkelig politisk vilje til at lave om på tingene, så de kommer til at hænge sammen. Og hertil kommer, at tiden ikke arbejder for os danskere: I de kommende år vil der blive forholdsvis flere, der skal forsørges - og forholdsvis færre til at betale. Samtidig med at konkurrencen udefra bliver hårdere og hårdere.

Det er udfordringen, Danmark står overfor. Det er, hvad der truer vores frihed. Den er truet indefra - ikke udefra. Og det er der endnu alt for få, som har indset.

Vores problem er - kort fortalt - at vi har levet over evne i for mange år. At vi derfor har en alt for stor gæld. Og det gælder både Danmarks gæld til udlandet og den indenlandske statsgæld. Vi skylder for meget væk - og de gode tider er ikke blevet brugt til at nedbringe gælden.

Statsgælden er dybest set et fordelingsproblem mellem forskellige generationer. Lidt firkantet udtrykt: Vores generation har dækket underskuddet på de offentlige udgifter ved at sælge statsobligationer til de pensionskasser, der skal sikre vores alderdom. Og det er næste generation, som kommer til at hænge på den gæld, vores generation har skabt. Det kan være farligt nok i sig selv. Men vi har et ekstra problem: Forsørgerbyrden bliver yderligere tung at bære for næste generation, fordi de store årgange går på pension, og ikke har været flittige nok til selv at sætte børn i Verden. Derfor må vi forudse, at lysten ikke bliver stor til både at bære denne byrde OG indfri den gamle gæld ved at udbetale store pensioner til dem, der har stiftet gælden. Her

ligger en stor risiko for fremtidige generationsopgør og fordelingsslagsmål, som vores generations politikere i alt for høj grad lukker øjnene for.
Men samtidig har vi problemerne med udlandsgælden - som jo langt fra er løst.
Da vi dannede regering i begyndelsen af 80'eme, var Danmarks udlandsgæld så stor, at landets økonomiske uafhængighed var truet. Vi satte os som vores fornemste opgave at vende udviklingen. Og det lykkedes: Vi begyndte at betale af på gælden.
Men så skete der det, vi har oplevet før: Socialdemokraterne kom til magten igen, og de er jo altid mere optaget af at dele ud af samfundskagen end af at ffemtidssikre den. Resultatet ser vi i dag: Det årlige overskud overfor udlandet er ved at være nede på NUL - og der er udsigt til, at udlandsgælden igen begynder at vokse.
Derfor er gældsproblemet - både den udenlandske gæld og den indenlandske statsgæld - fortsat et stort problem, når man prøver at kigge en smule frem i tiden.
Venstre har kæmpet hårdt for at fa tingene til at hænge bedre sammen - i de ti år vi var i regering, i de seneste fem år hvor vi har været i opposition. Vi nåede mange positive resultater - men ikke nok. Og vi fik ikke lov til at gøre arbejdet færdigt.
Danmark vil blive ved med at have gældsproblemer, så længe der er ubalance mellem den offentlige og den private sektor.
Det er den private sektor, der skaber samfundets velstand.
Det er den offentlige sektor, der bruger velstanden.
Det forholder sig ikke omvendt - som mange tilsyneladende tror.
Derfor skal Danmark sikre sig, at tilstrækkeligt mange mennesker er beskæftiget med produktion, handel, service og så videre - i konkurrence med andre lande. Og at vi uddanner vore unge bedre til at deltage i udviklingen af fremtidens informationssamfund. Det er forudsætningen for, at vores fremtidige velstand og velfærd kan sikres.
Sådan er det ikke i dag.
Balancen er tippet - i den gale retning - mellem dem der producerer og er fremtidsorienterede, og dem der enten bliver forsørget eller leverer velfærdsgoder til borgerne fra den offentlige sektor.
Derfor er vores danske velfærdsstat kommet på afveje.
Der er ikke sikkerhed for, at den kan finansieres i fremtiden.
Og samtidig vokser utilfredsheden med, hvad man så får for de høje skatter, man betaler.

Danskerne vil godt betale høje skatter for at leve i et samfund, hvor man får velfærdsydelser af høj kvalitet - og hvor de svage grupper er sikret. Men danskerne er ikke tilfredse med at betale Verdens højeste skatter, når man så ikke får Verdens bedste sygehuse, skoler og så videre - eller rimelig tryghed på gaderne og i hjemmene.

Et stort problem er, at samtidig med at kvaliteten af de offentlige ydelser er dalet - så er velfærdsstaten i stigende grad blevet et tag-selv-bord for de stærke grupper - hvor de virkeligt svage bliver forsømt. Vi har skabt et system, hvor et stigende antal danskere stiller krav om at få del i de offentlige ydelser, de bidrager til over de høje skatter.

Og så er det, vi ender i den onde cirkel: Når de offentlige udgifter til forsørgelse vokser, stiger skatterne. Så vokser kravet om at "få noget for skatten" - samtidig med, at stadig flere arbejdspladser lukkes, fordi lønningerne ikke kan følge med skatterne. Og så kommer der endnu flere på overførsel.

Og så videre og så videre.... Den onde cirkel kører.

Der er for mange arbejdspladser, som enten forsvinder - eller slet ikke oprettes - på grund af de høje skatter på arbejdsindtægter.

Og der kommer i det hele taget alt for få nye arbejdspladser og virksomheder i Danmark i dag. Den danske "selvstændighedskultur" er i forfald.

Og det er dybest set det helt grundlæggende problem vi står med.

For det menneske er ikke frit, som ikke har mulighed for at tage sig af sig selv og sine egne.

Det er her, Venstres store fremtidsopgave ligger: I at genskabe lysten og viljen og mulighederne for, at den enkelte dansker føler ansvar for sig selv - og for fællesskabet.

Giv danskerne friheden igen!

Jeg sagde før, at den virkelige trussel mod vores frihed kommer indefra. Den kommer fra uviljen til at indrette vores samfundsøkonomi og vores velfærdsstat på en måde, så vi holder op med at svække vores evne til at konkurrere med omverdenen.

Men vores frihed og selvstændighed er også truet af den selvtilstrækkelighed, vi møder i holdningerne til Danmarks deltagelse i internationalt samarbejde.

I dag er det især i Europa-politikken, vi møder problemet. Men vi skal ikke glemme, at det kun er få år siden, vi også mødte det i Danmarks sikkerhedspolitik.

Mange af de landsmøder vi har holdt i de sidste 14 år havde jo sikkerhedspolitiske spørgsmål meget højt på dagsordenen. Det kan i dag synes fjernt for mange, især de unge der ikke selv oplevede de år så intenst - men det er jo i virkeligheden ikke så længe siden: I de over ti år Venstre sad med regeringsansvar - frem til 1993 - var det afgørende for os at skabe en grundlæggende ændring i dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik. Vi ville bryde med "arven fra P. Munch og Scavenius" - det man kort kunne beskrive med ordene "passiv tilpasning".

Vi ønskede en mere aktiv linie. Vi ønskede at Danmark skulle tage et medansvar. Deltage aktivt i arbejdet for at skabe en ny og bedre Verden.

Og det lykkedes at bryde med fortidens "passive tilpasning". I starten var det beskedent, hvad vi bidrog med, men det voksede. Danske skibe, danske soldater, folk fra civilforsvaret, politifolk og mange andre kom til at deltage aktivt i et omfang, der efterhånden voksede til meget mere, end vort eget lands størrelse betingede. Og vi kan i dag glæde os over, at denne linie er blevet fastholdt efter at vi måtte forlade regeringen. Danmark er ikke længere et "puslingland" der hygger sig i smug.

Men før det kom dertil, måtte vi op gennem 80'eme tage mange kampe med et folketingsflertal, anført af Socialdemokratiet, som ønskede at lægge afstand til den politik, vore allierede førte i NATO og andre steder.

Det var den såkaldte "fodnote-periode". Og den skal vi ikke glemme, selvom mange helst vil gøre det i dag. Et flertal i det danske Folketing søgte dengang at underminere sammenholdet i den vestlige alliance - men heldigvis uden held. Jeg siger "heldigvis" - for det var det sammenhold, som frem for noget førte til opløsningen af den gamle øst-vest konflikt.

Det har vi nydt godt af i Danmark. Det har placeret os i en tryggere Verden. Vores hjørne af Europa - Østersøen - er ikke længere en blindgyde, delt af et Jerntæppe. Det har fået mulighed for at blive et spændende fremtidigt vækstområde.

Tyskland er blevet forenet, efter at vi slap af med den hæslige stat, som hed DDR - og som forbløffende mange danskere havde et fidelt forhold til.

Polen er stærkt på vej til at blive en del af den vestlige alliance i NATO og har indledt optagelsesforhandlinger med EU.

De tre baltiske lande er frie og klarer sig godt. Estland er på vej ind i EU. De to andre kan forhåbentlig følge efter hurtigt. For når det gælder netop de tre lande, gælder det om hurtigst muligt at fa dem med ind i vort fællesskab, så ingen begynder at bilde sig

ind, at de igen kan presses ind i den slags interessesfærer, som hører fortiden til. Den helt aktuelle situation, hvor
Rusland sætter Letland under et urimeligt pres, understreger hvor meget det haster med at fa konsolideret den nye orden i Europa, først og fremmest gennem en udvidelse af EU mod øst.
Men - vi danskere kan komme til at spænde ben for det.
Vi kommer til at forsinke udvidelsen af EU, hvis et flertal i næste måned stemmer Nej til Amsterdam-Traktaten. Så vil vi bremse den proces, der skal udvide EU med de nye demokratier i Øst- og Centraleuropa og Baltikum.
Det vil være en historisk fejltagelse. Dommen over os vil være hård, hvis vi på den måde spiller hasard med stabiliteten i Europa. Og vi vil selv være et af de lande, der ligger mest udsat for de problemer, der kan opstå, hvis det ikke lykkes at skabe det frie og fredelige Europa, som er målet.
Frihed og fred.
Det har altid været målet for det europæiske samarbejde i det, der nu er blevet til EU.
Frihed og fred.
Det glemmes alt for ofte i den danske diskussion om EU, som har det med at køre fast i noget, der set i den større sammenhæng kun kan kaldes småting.
Vist er der meget, der irriterer os grænseløst i EU. Og selvfølgelig skal man ikke bare passivt tilpasse sig det, man er imod. Man skal bruge de muligheder der er for at få indflydelse. Og de er store for dem, der har deres argumenter i orden - og i øvrigt er rede til at vise hensyn også overfor andre.
Her har Danmark en vigtig rolle at spille. Men så skal vi også have tillid til os selv - og det vi står for. Og vi skal bevare visionen om et frit og fredeligt Europa. Et Europa der ikke knyttes sammen af økonomiske interesser - men af det fælles sæt af værdier, som gør os til frie mennesker og frie nationer.
Skal det så føre os frem til "Europas forenede stater"? For nogen er det en drøm. Men den vil aldrig blive til virkelighed. Og det siger jeg uden beklagelse - for det Europa vi er ved at skabe, er noget ganske særligt, som skal bygge på sine egne historiske og kulturelle forudsætninger. Og derfor vil vi aldrig få et "Europas forenede stater", hvor nationalstaten forsvinder.
Vi skal huske på, at Europa aldrig har været en smeltedigel, som Amerika var det. I Europa har vi haft lidt mere orden på tingene, når det drejer sig om at placere folkene

efter sprog, kulturel egenart osv. Derfor handler min europæiske drøm om et fællesskab, hvor vi giver plads for hinandens forskellighed. Beskytter forskelligheden. Og hvor vi gør det ved at opbygge et praktisk samarbejde - opgave for opgave, sten på sten. Hvor visionerne og drømmene er den mørtel, der holder stenene sammen. Hvor det fælles bygningsværk bliver præcist så stort og så imponerende, som folkenes vilje tilsigter - og ikke mere.

I skuespillet om Hamlet siger Shakespeare:

"Op flyver ordet,
Tanken stille står;
Ord uden tanke aldrig himlen når!"

Det gælder også når vi taler om fremtidens Europa. Vi skal have en vision. En drøm. Uden at miste forbindelsen til virkeligheden.

Jeg sagde ved vores landsmøde her i Herning sidste år i september, at af de tre valg danskerne stod overfor - kommunalvalg, folketingsvalg og EU-afstemning - da ville jeg anse folke-afstemningen om Amsterdam-Traktaten for at være den vigtigste. For de andre valg kan gøres om. Det kan EU- afstemningen ikke.

Nu gælder det om at overvinde modstanden og tvivlen - så et flertal af de danske vælgere stemmer JA den 28. maj.

Det er en stor opgave for Venstre, for vi må regne med, at det ligesom sidste gang er os, der skal levere det største antal Ja-stemmer, for at afstemningen kan vindes.

Der er stor interesse i den danske befolkning for EU-spørgsmål - hvis man vel at mærke får mulighed for at drøfte dem i en større sammenhæng, og ikke bliver klistret ind i ubegribelige detaljer. Jeg fornemmer denne interesse på de mange møder i kampagnen op til Amsterdam- afstemningen. Men jeg fornemmer også, at tvivlen stadig er udbredt - og at modstanden til tider er så indædt, at den unddrager sig en normal fri og åben diskussion.

Der er stærke følelser involveret. Så stærke, at de til tider får bugt med forstanden - og den sunde fornuft. Men naturligvis skal der også være plads til følelserne, når der tales om store begreber som frihed og fred - og om selvstændighed.

Vi der tror på et europæisk samarbejde skal heller ikke være bange for at tale til følelserne - eller for at tage de store begreber frem allerforrest i vores argumentation. Jeg tror på, at vi også kan få hjerterne til at banke, når vi taler om de store idealer - om frihed og fred - som burde få så mange andre ting til at synes små og grå.

Men vi skal også tage håndfast på de mange fordrejninger og usandheder, vi møder i debatten.
I dag vil jeg nævne en enkelt sag - fordi jeg ved, at den også bekymrer mange Venstre-folk: De åbne grænser.
Her er EU-modstandeme på både den yderste højrefløj og den yderste venstrefløj rørende enige om at skælde ud på "Schengen-aftalen" om åbne grænser indenfor EU. Men man bliver let forvirret, når man hører hvad de siger: På højrefløjen påstår man, at Danmarks grænser bliver åbnet på vid gab, så "frø af ugræs" kan fyge over hegnet... - og på venstrefløjen påstår man, at Schengen-aftalen vil føre til et "Fort Europa", der lukker andre ude.
Begge parter kan jo ikke have ret. Så hvad skal man tro?
Først og fremmest skal man prøve at komme ned på jorden i al den snak om at "fjerne grænserne". For Danmarks grænser fjernes ikke. De vil bestå i bedste velgående, både under Schengen-aftalen, og når Amsterdam-Traktaten kommer til.
Schengen-aftalen skal sikre at personer og varer kan bevæge sig frit mellem de lande, der er med i EU - samt Norge og Island, som går med i aftalen, selvom de ikke er med i EU. Og det er da grundlæggende en god ting.
Det betyder bl.a. i praksis, at der ikke længere skal være personkontrol på selve grænsen. Men så spørger de bekymrede: Hvad så med menneskesmuglere, narkotikasmuglere, terrorister og andre grimme karle - kan de så ikke bare frit smutte over grænserne, når de ikke længere bevogtes?
Jo det kan de - men det kan de så sandelig også i dag! Det er jo ikke sådan, at de melder sig ved de forholdsvis få kontrolposter og siger: Goddag, jeg er menneskesmugler - eller goddag, jeg er narkosmugler...
Men jeg vil da lige gøre opmærksom på, at som situationen er i dag, hvor vi stadig har grænsekontrol, da "fanger" politiet stort set ingen illegale indvandrere udelukkende på grund af denne kontrol. Langt over halvdelen af asylansøgerne melder sig til myndighederne inde i landet. Og noget tilsvarende gælder narkotikasmugling: Narkotika bliver i langt de fleste tilfælde beslaglagt efter længere tids politiarbejde, med observation og samarbejde med politiet i andre lande.
Når grænsekontrollen forsvinder, er Danmark ligesom andre deltagere i Schengen-aftalen forpligtet til at styrke indsatsen "bag grænsen". Det får vi så flere kræfter til at gøre. Og det er disse såkaldte baglandspatruljer, som har vist sig mest

effektive i indsatsen mod f.eks. menneskesmugling.
Derfor vil jeg vove den påstand, at beskyttelsen af Danmarks grænser vil blive endnu mere effektiv under Schengen-samarbejdet, end den har været hidtil.
Det er rent vrøvl at påstå, at grænserne åbnes på vid gab. Men rent vrøvl har desværre en forbløffende overlevelsesevne i den danske Europa-debat.
I virkeligheden burde de bekymrede være meget mere på vagt overfor venstrefløjens modstand overfor EU-samarbejdet på dette punkt. For denne modstand har til formål at forhindre et mere effektivt politisamarbejde på tværs af grænserne.
Det vil være slemt, hvis de får held til det. For den grænseoverskridende kriminalitet er et stort og hurtigt voksende problem i Europa. Den slags bekæmpes langt mere effektivt ved et politisamarbejde på tværs af grænserne, end ved at opretholde den gamle form for grænsekontrol.
Alt dette er nødvendigt, sådan som Verden ser ud i dag. Og hvis Danmark holder sig udenfor, risikerer vi at blive magnet for den grænseoverskridende kriminalitet. Derfor er der brug for at skubbe vrøvlet til side - og tage en diskussion om de virkelige problemer, herunder den nødvendige demokratiske kontrol med det nye samarbejde.
Desværre har Danmark på forhånd meldt sig delvist ud af denne diskussion. For en af de danske undtagelser overfor EU-samarbejdet er netop deltagelse i et forpligtigende samarbejde om grænsesikring, politiindsats, asylpolitik, flygtningepolitik og så videre.
De danske undtagelser
Venstres holdning til dem er velkendt:
Vi ønsker at Danmark skal være med i EU - fuldt og helt - men vi respekterer naturligvis, at undtagelserne eksisterer, og at de kun kan fjernes igen, når der er flertal for det.
Det far vi ikke mulighed for at tage stilling til i denne omgang. For de danske undtagelser er bevaret i Amsterdam-Traktaten. Så dem må vi så se på senere.
For naturligvis skal danskerne på et tidspunkt have mulighed for at sige ja til at være med i den fælles europæisk mønt.
Naturligvis skal danskerne på et tidspunkt få mulighed for at gå med i det europæiske forsvarssamarbejde, ligesom alle andre europæiske NATO-lande er det.
Og naturligvis skal danskerne have mulighed for at nyde godt af et tættere europæisk samarbejde om for eksempel udlændinge- og flygtningepolitikken, og om kriminalitetsbekæmpelse, så vi ikke løber risikoen for at blive en magnet på disse

problemområder.
Der er noget bekymrende ved den ulyst, der er til at diskutere alle disse problemer åbent og fordomsfrit her hjemme. Det er som om der hviler en dyne af selvtilstrækkelighed over debatten - som om man en gang for alle har besluttet sig til, at vi nu engang ved bedst, og at de andre så kan gerere sig som de vil, det vil vi i øvrigt helst vide mindst muligt om... Som Piet Hein sagde det: Hvad rager det den, der er sikker på sit - at resten af Verden er ude af trit?
Men hvis resten af Verden kommer for meget ud af trit, så er det os selv, det først og fremmest kommer til at gå ud over
Især når det gælder det det vanskelige spørgsmål: Flygtninge og indvandrere. Som jeg tror bliver et af de kommende års store problemer, både her i Danmark og i resten af Europa.
Det er nemlig ikke et specielt dansk problem. Det er et problem alle europæiske lande skal forholde sig til. For presset på Europas grænser er voksende. Det er blevet lettere og billigere at bevæge sig over store afstande. Det er blevet lettere at skaffe sig viden om, hvordan reglerne for at få opholdstilladelse er de forskellige steder, og hvordan sociallovgivning, boligsituation osv. er rundt omkring. Og i en Verden med udbredt nød og ufrihed og ufred er der ikke noget at sige til, at stadigt flere mennesker bryder op fra deres hjemstavn for at finde et bedre sted at leve. Og at mange er blevet dygtige til at organisere den slags. Det er en moderne form for folkevandring, som skaber store problemer i de lande, der er vandringernes mål.
Men man kan ikke løse Verdens fattigdomsproblemer ved at give asyl. Verdens fattigdom skal man bekæmpe ved at lukke op for samarbejde med de fattige lande, handel og bistand - ikke ved at give mennesker fra fattige lande mulighed for at komme til vore lande i stort tal for at få bedre levevilkår.
Derfor er det nødvendigt at have klare regler for, hvem der skal kunne opnå asyl som flygtninge. Indsatsen skal koncentreres om de mennesker, der er virkelige flygtninge. Og her har Danmark et problem, hvis det er lettere for en tilrejsende at få opholdstilladelse eller økonomisk bistand her end i andre europæiske lande.
Derfor vil jeg sige det samme her i dag, som jeg sagde på Venstres landsmøde for otte år siden:
"Vi skal stramme udlændingelovgivningen. Vores lovgivning og vores praksis er i dag sådan indrettet, at for mange får lov til at komme ind i landet og blive her i lang tid,

selvom de ikke er flygtninge efter FN's definition.. Vi ønsker, at Danmark skal gøre en effektiv indsats for Verdens
flygtninge. Derfor skal vi ændre dansk flygtninge- og udlændingepolitik. Vi skal begrænse mulighederne for den spontane tilstrømning. Vi skal til gengæld lukke op for flere FN-flygtninge. Vi skal bruge færre ressourcer på udlændinge i Danmark - og flere på at sikre flygtninge bedre levevilkår i deres egne verdensdele. På den måde bliver vores indsats til større gavn for de mennesker, det hele i virkeligheden drejer sig om: Verdens millioner af flygtninge."

Det her var som nævnt et citat fra min landsmødetale i 1990. Og jeg bruger det i dag igen for at dokumentere, at dette ikke er en ny diskussion - og at Venstres holdninger ikke er nogen, vi har fundet på efterhånden som den folkelige interesse for sagen er vokset, og nogen har opdaget at "der er stemmer i det". Vi arbejdede allerede op gennem 80'eme for en ændring af den danske udlændingelovgivning, så den kunne komme bedre i overensstemmelse med Verden omkring os. Men uden held. For der har ikke været flertal for det i Folketinget.

Jeg er overbevist om, at hvis det fortsætter som hidtil, så vil det styrke de fremmedfjendske islæt vi mere og mere møder i den politiske debat i Danmark. Og det er noget vi som liberale skal bekæmpe overalt hvor vi støder på det.

Vi liberale skal bestandig vise åbenhed og tolerance og medmenneskelighed. Vi skal forsvare forfulgte overalt hvor det står i vores magt at gøre en indsats.

Gør vi det - så kan vi også med så megen større styrke kræve fornuft og rimelighed i den indsats, der gøres.

For - lad os bestandig minde hinanden om det livssyn og menneskesyn, der samler os som liberale i det Venstre, der som sit motto har "frihed - under ansvar".

Venstre blev født - for mange år siden - for at bekæmpe reaktionen.

Det har vi gjort lige siden. Og det gør vi i dag, hvor de reaktionære især er dem, der ikke vil tage ved lære af deres egne fejltagelser. Og som ikke vil indse, at kun et rigt samfund - der har orden i eget hus - har mulighed for at sikre de svage en bedre tilværelse. Og at kun et retfærdigt samfund kan sørge for, at de også far det.

Et rigt samfund - et retfærdigt samfund. Det er - et liberalt samfund.

Det er det samfund vi ønsker os. Og det er det samfund, vi kan virkeliggøre - hvis vi har viljen til det, og hvis vi vil bruge kræfterne på det. Det er vores drøm. Det er vores opgave.

Alt det jeg har stået og talt om i dag - det har jeg jo talt om hver gang vi har været sammen til landsmøde i de sidste 14 år
14 år.
Det er lang tid, når man sådan tænker over det.
Men det føles ikke som lang tid - synes jeg. Og jeg vil slutte med at sige Jer alle sammen tak, fordi I har vist mig den tillid at vælge mig til Jeres formand i alle de år.
For mig har det været rige år, spændende år. Jeg har fået lov til at være med i et arbejde, der betød noget - som gjorde en forskel. Og hvad mere kan noget menneske ønske sig.
Det har været en god oplevelse at arbejde sammen med alle de vidt forskellige mennesker fra alle hjørner af landet, som har siddet på tillidsposterne i Venstres store landsorganisation.
Sammen har vi helt vores egen måde at fungere på. Åben diskussion - heftig, hvis der er grund til det - men i alle de 14 år har jeg bestandig oplevet en stærk opbakning, et ubrydeligt sammenhold, også når vinden blæste os midt imod. For sammen har vi jo oplevet både medgang og modgang.
Vi har været langt nede. Vi har været højt oppe. Vi har støttet hinanden, når der var brug for det.
Vi har holdt hinanden i frakkeskødeme, når der var brug for dét...
Jeg vil gerne sige specielt til alle Jer, der i dag repræsenterer Venstres mange led, at jeg har lært at føle dyb respekt for den indsats, der ydes i det nære og det daglige. Af mennesker, som bruger deres tid på at holde demokratiet levende. I bruger Jeres tids på det - og Jeres penge. For I betaler selv, og der er ingen som giver Jer fine konferencemapper og andet guf, når I møder op. Og der er ingen der betaler Jer for at kravle op i lygtepælene med plakater, når der er valg - eller for at stille stole på plads efter mødet. Jeg har den største beundring for de mennesker, der på den måde giver folkestyret indhold og mening. Og den hilsen vil jeg bede Jer tage med hjem fra landsmødet i dag.
Der er tre, jeg vil trække frem i min tak, her hvor jeg skal afslutte min sidste landsmødetale som formand for Venstre.
Det er Claus. Det er Anders. Det er Ivar.
Ivar: Du har styret folketingsgruppen med sikker hånd - og hvor er det en glæde at se, at du nu har sikret, at der efter mange mange års pause igen sidder en Venstremand i

Folketingets fornemste stol. Tak for det, Ivar!
Claus: Du har været det sikre anker, med fingeren på pulsen i hele vores store organisation. Den der altid sørgede for at alt klappede. Og masede på for at vi kunne komme videre. Den nye formand kan sagtens, med dig ved sin side.
Og Anders: En formands drøm om en næstformand. Inspirerende, visionær, flittig - og bundloyal. Med dig i ryggen kunne man trygt holde blikket rettet fremad.
Og det siger noget vigtigt om, hvordan Venstre skal ledes. Det hører jo en fjern fortid til, at Venstre absolut skal være et "høvdingeparti". Pyramiden har ikke længere én spids - den har flere. Og derfor er det afgørende vigtigt, at man kan fungere sammen - og have tillid til hinanden. Det er forklaringen på, at Venstre ikke har haft de opslidende indre slagsmål, der har plaget andre partier. Og sådan skulle det gerne blive også i fremtiden.
Når det lykkedes i min formandstid, er det takket være de menneskelige og politiske egenskaber hos dem, der har siddet som gruppeformand, næstformand og partisekretær. Vi har delt ansvar og arbejde, glæder og sorger. Og jeg beder Venstres landsmøde være sammen med mig om at sige tak til Jer for 14 gode fælles år i Venstres tjeneste.
Kære allesammen.
Jeg kan så godt lide de gamle islandske sagaer. Og jeg er betaget af det sted, hvor Gunnar på Hlidarende har besluttet sig til at tage afsted, men så ser han sig tilbage, og fortryder - for, som han siger: siger "Fager er lien" - og så tager han ikke afsted, han vender om - og får et sørgeligt (omend heroisk) endeligt.
Når jeg i dag ser ud over Venstres landsmøde - så vil jeg sige som Gunnar: "Fager er lien".
Men I skal ikke være bange. Jeg vender ikke om. Så nu går jeg.
Tak skal I have! Må vinden fylde Jeres sejl!